

duurzaamheid & natuur

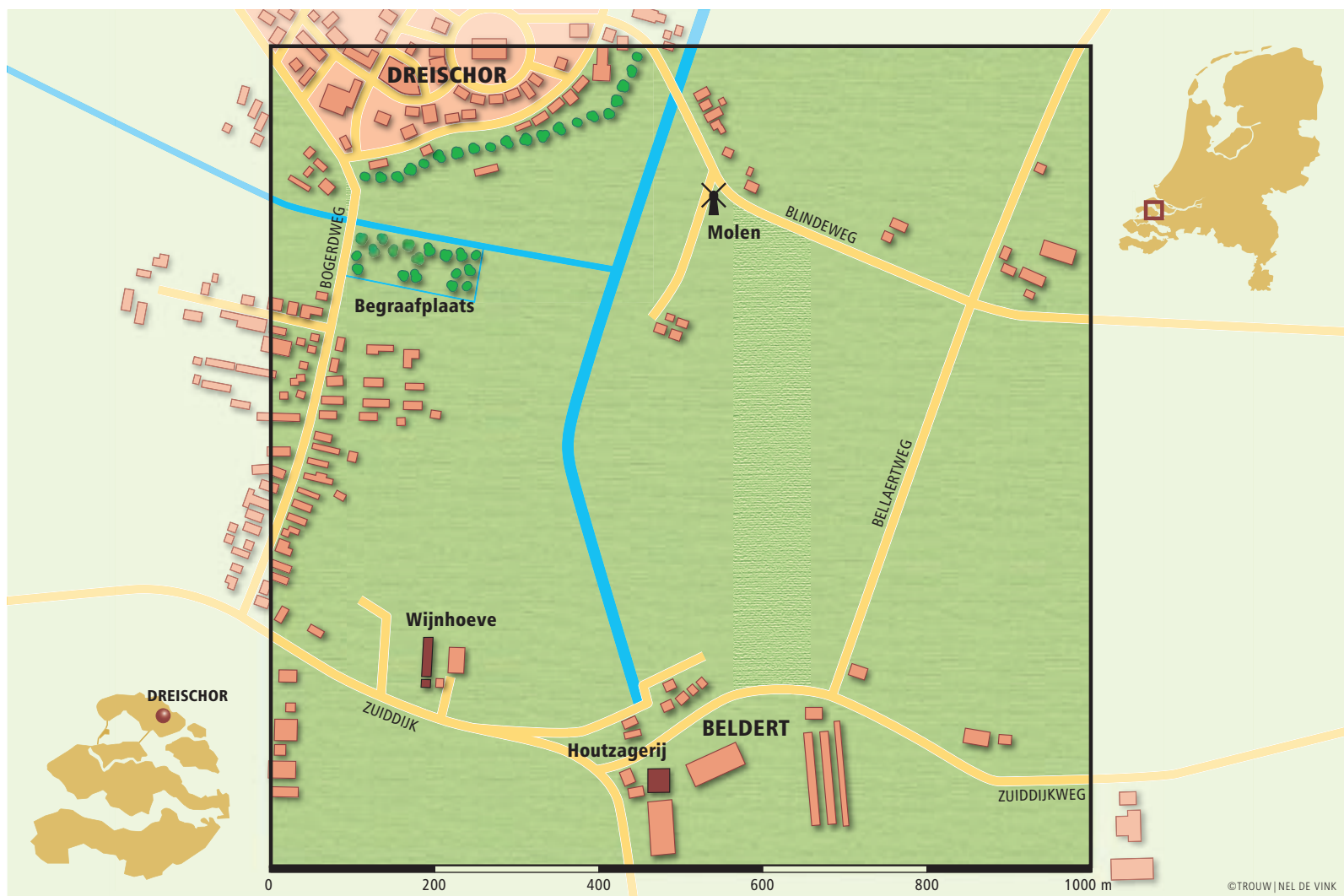
Wie zijn Joop Schaminée en Anton Stortelder?

Joop Schaminée is botanicus en gespecialiseerd in vegetatiekunde. Hij is verbonden aan onderzoeksinstituut Alterra en als hoogleraar aan de universiteiten van Wageningen en Radboud Universiteit Nijmegen. Samen met Victor Westhoff richtte Joop Schaminée de Plantensociologische Kring Nederland (PKN) op. In 2009 kreeg hij de Prins Bernhard Cultuurfondsprijs voor zijn verdiensten voor de vegetatiekunde en het natuurbehoud in ons land. Hij is auteur van vele boeken. Zijn reeks 'De Vegetatie van Nederland' wordt gezien als het standaardwerk van de Nederlandse vegetatiekunde.

Bioloog Anton Stortelder, eveneens verbonden aan Alterra, maakt zich al dertig jaar hard voor natuurproducerende boeren. Zo schreef hij in 2001 de nota 'Boeren voor natuur'. Hierin werd voor het eerst een actieplan op tafel gelegd voor het 'natuurgerichte bedrijf'. Waaraan zou zo'n bedrijf moeten voldoen, en hoe kan het aan voldoende inkomen komen, zodat boeren zo'n nieuwe onderneming ook zien zitten?

Anton Stortelder (links) en Joop Schaminée in hun één vierkante kilometer groot onderzoeksgebied. Op de achtergrond Dreischor.

FOTO ARIE KIEVIT

ken naar toe? Waarom kun je tegenwoordig bij Dreischor wijn verbouwen, en heeft die boer ook afzet buiten Zeeland?"

Zo kan Schaminée nog wel even doorgaan met zijn opsomming. Sommige onderwerpen kunnen letterlijk heel klein zijn. Als de eikenprocessierups toeslaat, is de vraag hoe deze zich over Europa verspreidt. En de buitenwereld kan ook dichtbij zijn. Aan het verhaal over het kerkhof met de helft van de watersnoodslachtoffers, kan een kaart gekoppeld worden van alle kerkhofjes waarop de verdronkenen zijn begraven, compleet met alle gedenktekens van de ramp in Zeeland, West-Brabant en Zuid-Holland.

Medio 2014 moeten de verhalen uit de Zeeuwse vierkante kilometer zijn gebundeld in een rijk geïllustreerd boek waarin de verhalen van de bewoners en die van de onderzoekers samenkomen. Maar daar blijft het niet bij. Filmmaker Stijn van der Loo verpakt alle verhalen in beeld en maakt een documentaire voor televisie, terwijl ook lokale dagblad- en radiojournalisten de gesprekken vastleggen. Zeeuwse kunstenaars laten zich inspireren door 'de kilometer' en hun werk zal dan volgend jaar tijdens een speciale expositie getoond worden. Er komt een website waarop de Zeeuwen ook kunnen reageren op elkaars vertellingen.

"Want dat staat voor ons voorop: het moet vooral een project zijn dat we met de Zeeuwen maken, of laat het een project van de Zeeuwen zijn", aldus Schaminée. "En het mooie is dat het project hierna in elke vierkante kilometer Nederland herhaald kan worden. Want deze verhalen zijn overal te maken." Om met Tommy Wieringa te spreken: 'Heel veel mensen zitten eigenlijk hun hele leven te wachten op een vraag, maar niemand stelt ze die ooit.'

zegt Schaminée. "Zeker weten doen we dat nog niet, want de verhalen moeten nog verteld worden. Maar een proefproject in de Achterhoek liet zien dat lokale verhalen en wetenschappelijke verhandelingen vaak haaks op elkaar staan, maar elkaar tegelijk kunnen versterken. Uit

alle verhalen spreekt een enorme betrokkenheid, maar iedereen kijkt wel door een eigen bril."

Die dynamiek is ook nodig om vervolgens tot de derde laag te komen, waarnaar de naam van het project ook verwijst: 'Venster op de wereld'. Vanuit de lokale culturele, histori-

sche en ecologische verhalen, gaan Schaminée en Stortelder op zoek naar de relaties van die ene vierkante kilometer met de buitenwereld. Ze willen illustreren hoe onlosmakelijk alles met alles verbonden is, hoe deze plek een venster op de wereld is.

"Vooral die analyses van de deskun-

digen en kaartmateriaal moeten die samenhang duidelijk maken. Waar komen de ganzen uit de polder van Dreischor eigenlijk vandaan, en waardoor nemen ze in aantal toe? Waarom daalt de prijs van de spruiten? Hoe komt de zagerij aan zijn hout, en waar gaan de gezaagde plan-